

دیوانی ناری

سه‌ی جیهی شیعره‌کانی
مه‌لا کاکه، مه‌ی بی‌لوو

کۆ‌کردنه‌وه، ساغ‌کردنه‌وه، له‌سه‌ر نووسین و شێن:
سه‌یید ئیسماعیل حسه‌ینی

سرشناسه:

سرشناسه: ناری، محمد، ۱۲۵۳-۱۳۲۳

عنوان و نام پدیدآور: دیوانی ناری / همه‌ی مریوانی ناسراو به کاکه‌همه‌ی بیلوو، ۱۳۹۱ ه.ق / ۱۳۶۳ ق.ه
ق.ه - کۆکردنه‌وه، ساغ کردنه‌وه، له‌سه‌ر نووسین و پیشه‌کی: سه‌یید ئیسماعیل

مشخصات ناشر: سئندج: نشر آمیار، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۲۶۴ ص

شابک ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۴۹-۱۶-۹

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کردی

موضوع: شعر کردی - قرن ۱۳ ق.

Kurdish poetry - 19th century

شناسه افن: حسینی، سید اسماعیل موضوع:

رده‌بندی کنگره PIR ۳۲۵

رده‌بندی ده‌گانه: ۸۱۰

شماره کتاب‌شناسی لی ۶۰۷۲۳۴۲

نشر آمیار
بانی ناری

شاعیر: مه‌لا کاکه‌همه‌ی پتار (ناری)

کۆکردنه‌وه و په‌راویز نووسین: سه‌یید ئیسماعیل حسینی

پیتچن: بِلَاوگه‌ی ئامیار (ویدا عوزه‌بیر)

په‌رهبندی: محهمه‌دئهمین شناسه‌نهم

چاپه‌مه‌نی: ئامیار

چاپ: به‌که‌م، ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۴۹-۱۶-۹

ئه‌ژمار: ۱۰۰۰ دانه

نرخ: ۴۵۰۰۰ تمه‌ن

مافی له چاپ‌دانه‌وه‌ی پارێزراوه.

ناوه‌ندی بِلَاوکردنه‌وه: سنه، پاساژێ عێزه‌تی، قاتی به‌که‌م، په‌خشانگای ئامیار.

تله‌فون: ۰۸۷-۳۳۱۵۴۶۲۵ — ۰۹۱۸۲۷۲۱۶۹۱

ناوهڕۆک

- ١٣..... بێشهکی
 ١٦..... "ناری" و چاپی دیوانه که ی
 ٢١..... ئایا دیوانی ناری هه‌ر ته‌مه‌یه‌؟
 ٢٤..... بۆ "کره‌نه‌وه‌ی ته‌م دیوانه چیمان کرد؟
 ٢٥..... ناری "کی‌یه‌؟
 ٢٨..... ده‌رباره‌ی "ناری" چی وتراوه‌؟
 ٣٦..... مامۆستا "ناری" ، "ئایه‌شتوانی گوندی "بیلوو"
 ٤٢..... مامۆستا "ناری" ، "مۆستافا مه‌لا مه‌حموودی موده‌رپرێس"
 ٤٦..... شیعره‌ فارسییه‌کانی "ناری"
 ٥٠..... ناری و چێژ وه‌رگرتن له‌ شیعری فارسی و عه‌ره‌بی
 ٥٢..... شیعره‌ بڵاونه‌کراوه‌کانی "ناری"
 ٥٤..... ته‌م دیوانه
 ٥٧..... به‌شی کوردی
 ٥٩..... پیتی (الف)
 ٥٩..... سووره‌تی یاسین که وه‌سفیی چه‌زهرتی له‌ولا ده‌کا
 ٦١..... چونکه هه‌مه‌ده‌ردی سوله‌یمانم له‌ سێحری دیوه‌دا
 ٦٢..... مه‌شه‌هووری عامه‌ ئیمڕۆ که شوخی جیلوه‌ ئارا
 ٦٤..... په‌فیکانم هه‌موو پۆیین له‌ دیدا
 ٦٦..... فه‌له‌ک بۆ گه‌ردووشی تو له‌حه‌زه‌یه‌ک ته‌رکی چه‌فا ناکا

- تا قىيلەيى من والە مەقاماتى سەفەردا ۷۰
- مەلا باقر! مەلا باقور بە ھەردوو دەست بە سەردادا ۷۱
- بى قەباحەت گەر حەوالەي تىرى موژگانم ئەكا ۷۴
- بولبولى دىل بۇ خەيالى نوكتەپەردازى ئەكا ۷۶
- تووتىيى دىلم كە شيوھن و فریاد و رۆ ئەكا ۷۷
- گەدایی خوشە بۇ چیمە جەلال و کیسوھتى خارا ۷۸
- ئەي بلووری گەردنى تۆ ئاینەي قودرەتئوما ۸۱
- ی (ر) ۸۴
- وھەم لادە لەسەر كولمت نیقاب ۸۴
- رۆژ، ە شوھ، عیشەرەت و عەیش و تەرەب ۸۶
- ئەي كەوھەي، بۇ جۆ "فلک الاطلس"ی مەكتەب ۸۸
- مات و پەشیوم سەسەب و تەرار و شەکیب ۸۹
- (پیتی ت) ۹۰
- پاکەتی شیرین مەفادی حەزرەت شەشمانە ھات ۹۰
- گیان بە ئیستیقبالی بۆ سەر لیوھەك مات و نەھات ۹۲
- ئەي ئەمن قوربانی خاکی خانەقات ۹۴
- ھەتا پروئیەت نەكەم شیوھي ھیلالی فەوجی دەریا ۹۶
- ئەي خاکی وەتەن بۆ چی نەما شیوھيی پارت؟ ۹۸
- مەخمووری مەي و غەمزەيی دوو نیرگسی کالم ۱۰۲
- پیتی ج ۱۰۶
- چونكە بازاری غەزەل مابی پەواج ۱۰۶

- ۱۰۸ ..... (پیتی د)
- ۱۰۸ ..... ئەى مەزھەرى لوتف و كەرەم و پەنقەتى مەعبود
- ۱۱۰ ..... (پیتی ر)
- ۱۱۰ ..... ئەى پادشەهى مەملەكەتى خەلۋەتى خزور
- ۱۱۱ ..... لە بەختى من مەلا وا ھاتە گوftar
- ۱۱۳ ..... دل ۱۱۳ تۆ ماوەتۆ بى شەوق و نور
- ۱۱۵ ..... ئەى بوقىمى مەكتەبى فەزل و ھونەر
- ۱۱۹ ..... پروومنى شەق بە تەئسىرى نەزەر
- ۱۲۲ ..... ئەى كوردى مەتەم یدىنى مەزلوومى سیاچار
- ۱۲۴ ..... (پیتی ز)
- ۱۲۴ ..... تۆ كە مەشھورى بە ئونف كە ھەم و بەندە نەواز
- ۱۲۵ ..... (پیتی ق)
- ۱۲۵ ..... من خەيالم وەسل و تۆ فیکرت فیران
- ۱۲۷ ..... (پیتی م)
- ۱۲۷ ..... بە يادت كەوتە سۆزش غونچەدەم، وا قەلبى ھەم
- ۱۲۹ ..... خەزانى ھىجرى تۆ بوو، ئەى ئەساسى عزیز و تەكىم
- ۱۳۱ ..... بۆ نەفسى خەتاجوو بە عەبەس، غەرقى خەتاخۆم
- ۱۳۱ ..... ھەك روودى بەرى "دووپروو" یە چەشمەى چاوم
- ۱۳۸ ..... چ حوسنى ھەس، ئەمن خزمەت بەسەر كەم
- ۱۳۹ ..... ھەر دوو غەزەلى تاهیر و عزیزەت كە لەبەر كەم
- ۱۴۱ ..... لە فیتنەى نازى غەمزەى چاوى فەتئانى، خوا چى بكەم؟

- له گۆشه‌ی خه‌لوه‌تی پر میحنه‌تی دارالفنا چی بکه‌م ۱۴۳
- له "دارالحزن"ی دووری، ئیختیاری غه‌م نه‌که‌م چی بکه‌م؟ ۱۴۵
- من به‌ ئه‌مری تو، له‌بو ته‌ حقیقی فه‌رمانی قه‌دیم ۱۴۷
- عه‌زیزم، رۆحی شیرینم، دوو چاوم! ۱۴۹
- (پیتی ن) ۱۵۱
- بالی هوما سیبه‌ری، زولفی په‌ریشانی ژن ۱۵۱
- ئه‌ی شه‌هه‌نشاهی شکوهی عیززه‌تی ڕوویی زه‌مین ۱۵۲
- هه‌ی زمره‌ی خاریجه‌ی رۆحم به‌ فیداتان ۱۵۶
- هه‌ی کوراته‌قه‌ به‌ شپوه‌ی پێکه‌نین ۱۵۹
- به‌ غه‌مزی چاری مه‌خمووری سیاھی مه‌ستی مه‌ی کردین ۱۶۰
- (پیتی و) ۱۶۱
- به‌ شیرینی جواب ده‌فعلی ره‌ربالی له‌ سه‌رما بوو ۱۶۱
- کاکه‌ چاکه‌ت بی درۆ، مجاره‌ی این چانه‌بوو ۱۶۳
- خه‌می پشتی به‌نی ئاده‌م، به‌ با، ز نه‌بوو چی بوو؟ ۱۶۴
- هه‌تا سایه‌ی به‌ هه‌مسایه‌ی هوما بوو ۱۶۵
- ئه‌ی له‌علی له‌بی یار، عه‌قیقی یه‌مه‌نی تو ۱۶۷
- که‌ جی جیلوه‌ی رۆخی والا یه‌ ئیمرو ۱۶۸
- جه‌ژنه‌ له‌ هه‌موو لا به‌ یه‌قین یاریه‌ ئیمرو ۱۶۹
- شه‌شده‌ری لی به‌ستووم وه‌ک جه‌رده‌بی یونان، درۆ ۱۷۰
- چاوه‌که‌م که‌ی بی زه‌مانی زوو به‌ زوو ۱۷۱
- تا که‌ی به‌ سته‌م مایلی! ئه‌ی چه‌رخێ جه‌فاجۆ ۱۷۳

- ۱۷۵ ..... له من کانی ته لا مه خفی بوو، دیمو
 ۱۷۶ ..... ئه ی ئه ساسی عیززه تی من لوتفی بی پایانی تو
 ۱۷۷ ..... دلّم هه ر وه ک سه ماوهر پر له جو شه
 ۱۷۸ ..... شتیکی نه فسی خو تم بو بئیره
 ۱۸۰ ..... چاوه که م دیسان نیشانه ی تیری موژگانم مه که
 ۱۸۲ ..... له ر تیری موژه ی بی مروه تی ئه و شوخه نه خشینه
 ۱۸۳ ..... ئه ی نازه جوان پیر بی، ئه و شیوه مه شیوینه
 ۱۸۴ ..... قه ومینه ،رن، انیمه ته وړو که عه یانه
 ۱۸۶ ..... پرشته یی لوتو، انانه، ئه شکي من ده گرینه وه
 ۱۸۸ ..... به جیلوه ی عه کسی بویه، که واهه ر مه ست و خه ندانه
 ۱۹۰ ..... موژده ئه ی ئه هلی موچه به شامی، جانی هاته وه
 ۱۹۱ ..... ئه ی فله ک سه رگه شته بی بو گه، دایم میناته وه
 ۱۹۳ ..... ئه ی دلّی شهیدا به شاره ت بی که یارم هاته وه
 ۱۹۵ ..... مودده تیکه من گرفتارم به ده س سه و داته و
 ۱۹۷ ..... خودا عه دلی له لای عارف عه یانه
 ۱۹۹ ..... سوئالت ئه ی سوخه ن سه نجی زه مانه
 ۲۰۱ ..... هه ر وه کوو تام و مه زه ی هه لوا له برویشا نیه
 ۲۰۳ ..... گه ر خه واریق بی، مه زه ی حه لوا له برویشا هه یه
 ۲۰۵ ..... چاوه که م بویه به دایم کار و پیشه م زاریه
 ۲۰۶ ..... غه می شیخ و فیراقی تو که باری شانی پیریمه
 ۲۰۷ ..... قه ت له ئادابی دوعا ئه م پیره ته قسیری نیه

- دهس بدا گهر نیرگسی شه هلا برا نه سرین چیه ۲۰۸ .....
 (پیتی ی) ..... ۲۰۹ .....
 به مهولا گهر له مهولا دل به قوربانت نه بی نابی ۲۰۹ .....
 تالیب که هه موو وهختی خهریداری غهزل بی ۲۱۱ .....
 برا قهت نابی ئه م کاره وهها بی ۲۱۲ .....
 ههر بلوکیکی عه جه م، حاکمی مه مژاکنه بی ۲۱۳ .....
 نه گهر بی خهرمه نی حوسنی به سهر بی ۲۱۴ .....
 ره حجاتی مولکی له تیفی خهت و خالی پروویه تی ۲۱۵ .....
 به نه و :الله مه شغوولم له نه غمه ی ساز و تارم چی ۲۱۶ .....
 هه غونه ی ؟ لی دل بی له لاله ی نه و به هارم چی ۲۱۸ .....
 جهله ئیم پر بو مقام ره غبه تی لادیه تی ۲۱۹ .....
 خاکی دهرگا که بو سار هر وه کوو نه فسر سهری ۲۲۰ .....
 فهرنگی تو! به حق بو بی رازی ۲۲۱ .....
 به ئیما دویشه وی بالا نه مامی ۲۲۲ .....
 زهر فی مینا شاهی من! مه زرووی ئه ماس ده ی ۲۲۳ .....
 دل که سهرمهستی ئیشاره ی نیرگسی جاده بی ۲۲۴ .....
 غهزل گهر له تیف و تهر و تازه بی ۲۲۶ .....
 نه فهس سه متووره، سینهم ساز و دل نه ی ۲۲۷ .....
 بو غهزل ئیمرو به من چاوم به ناحق گهر ده که ی؟ ۲۲۸ .....
 که غهرقی به حری دووری بم، له ئومیدی ژیانم چی! ۲۲۹ .....
 سه با سوزه ی نه سیمت با له بو شادی گولان بابی ۲۳۱ .....

- ۲۳۴..... چوارخشته کی
- ۲۳۹..... تاکه کان
- ۲۴۲..... بهشی بهخشان
- ۲۴۲..... (یه کهم)
- ۲۴۴..... (دووه م)
- ۲۴۷..... بخش و سی
- ۲۴۹..... ای شوریده بنگر آخر آن دلبر چه گفت
- ۲۵۲..... جان من در رنک و آزار حسودان غم مخور
- ۲۵۶..... آمد برید تیر مانس باران و برد
- ۲۵۷..... نخواهد گشت مخی را حالم نزد دانا را
- ۲۵۸..... ز بازوی تو کار و صنعت نهاد میبیم
- ۲۵۸..... از جنابت که به یک دسته گی یاد شده
- ۲۵۹..... پادشاه هر دیار و رهبر راه هدا (۱)
- ۲۶۰..... آه از آن روزی جسد در زیر خاک تیره رنگ
- ۲۶۱..... نثر فارسی